

CHET TILLARINI O'QITISH METODIKASI: ZAMONAVIY YONDASHUVLAR TAHLILI

Sindorov Rajapboy Ulug'bek o'g'li

Samarqand davlat tibbiyot universiteti o'qituvchisi.

rajapboysindorov77@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada chet tillarini o'qitish metodikasining zamonaviy yondashuvlari tahlil qilinadi. Ta'lim jarayonida intensivlik, interaktivlik va integratsiya tamoyillarining ahamiyati yoritiladi. Shuningdek, kommunikativ, muammoli, gumanistik hamda innovatsion metodlarning o'rni ko'rib chiqiladi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ta'lim samaradorligini oshirishdagi roli alohida ta'kidlanadi. Tadqiqot natijasida zamonaviy metodikalar integrativ xarakterga ega ekanligi va turli yondashuvlarni uyg'unlashtirish muhimligi aniqlanadi.

Kalit so'zlar: chet tilini o'qitish, metodika, kommunikativ yondashuv, interaktivlik, integratsiya, raqamli ta'lim, innovatsion metodlar, case-study, CLIL

Аннотация: В данной статье рассматриваются современные подходы к методике преподавания иностранных языков. Особое внимание уделяется принципам интенсификации, интерактивности и интеграции в образовательном процессе. Анализируются коммуникативный, проблемный, гуманистический и инновационные методы обучения. Подчеркивается значимость информационно-коммуникационных технологий в повышении эффективности обучения. В результате исследования установлено, что современные методики носят интегративный характер и требуют комплексного применения различных подходов.

Ключевые слова: обучение иностранному языку, методика, коммуникативный подход, интерактивность, интеграция, цифровое образование, инновационные методы, кейс-метод, CLIL

Annotation: This article analyzes modern approaches to foreign language teaching methodology. Special attention is paid to the principles of intensification, interactivity, and integration in the educational process. Communicative, problem-based, humanistic, and innovative teaching methods are examined. The role of information and communication technologies in improving learning efficiency is emphasized. The study concludes that modern methodologies are integrative in nature and require a combination of different approaches.

Keywords: foreign language teaching, methodology, communicative approach, interactivity, integration, digital education, innovative methods, case study, CLIL

Bugungi kunda oliy ta'lim tizimida asosiy e'tibor talabalarning sifatli tayyorgarligiga qaratilmoqda. Shu sababli chet tillarini o'qitish metodikasi ham jadal rivojlanib, yangi, samarali va interaktiv usullar ishlab chiqilmoqda. Ushbu maqola asosida aytish mumkinki, zamonaviy metodikalar nafaqat bilim berishga, balki talabani faol subyektga aylantirishga xizmat qiladi [4, b. 25].

Zamonaviy metodikalarning asosiy yo'nalishlari: hozirgi metodik rivojlanishning asosiy yo'nalishi — bu intensivikasi va interaktivlikdir. Ya'ni, qisqa vaqt ichida samarali o'qitish va talabalarni faol jalb qilish muhim hisoblanadi. Intensiv metodlarning afzalliklari: talabalar faol ishtirok etadi; nutqiy faollik oshadi; psixologik to'siqlar kamayadi; real muloqotga yaqin muhit yaratiladi [3].

Gumanistik va muammoli yondashuvlar shuni ko'rsatadiki: XX asrning 60–70-yillaridan boshlab gumanistik yondashuv shakllandi. Bu yondashuvda

markazda o'qituvchi emas, balki talaba turadi. Uning asosiy g'oyalari: shaxsga yo'naltirilgan ta'lim; ijodkorlikni rivojlantirish; mustaqil fikrlashni qo'llab-quvvatlash [9, b. 376].

Shu asosda muammoli (problem-based) yondashuv ham rivojlandi. Bu usulda talabalar real hayotga yaqin vaziyatlarni hal qilish orqali tilni o'rganadi. An'anaviy va zamonaviy metodlar taqqoslanishi jarayonida an'anaviy metodlar ham o'z ahamiyatini yo'qotmaganligi ta'kidlanadi. Misol uchun: Grammatik-tarjima metodining yutuq va kamchiliklari quyidagicha: grammatika yaxshi o'zlashtiriladi; mantiqiy fikrlash rivojlanadi. Kamchiligi: nutqiy ko'nikmalar yetarli rivojlanmaydi; til to'sig'i saqlanib qoladi [3, b. 27].

Kommunikativ metod bugungi kunda eng samarali metodlardan biri hisoblanadi. Uning asosiy maqsadi: erkin muloqot qilish; real hayotiy vaziyatlarda tilni qo'llash.

Innovatsion metodlar: XXI asrda metodikalar axborot texnologiyalari bilan boyidi. Eng muhimlari: case-study (keys metodi) – real vaziyatlarni tahlil qilish; web-quest – internet orqali izlanish; multimedia scrap-book – audio, video, tasvirlar bilan ishlash; treasure hunt – mavzuga oid resurslarni topish [6, b. 48]. Bundan tashqari: mnemonika (eslab qolish texnikalari); vizual o'rganish; o'yin metodlari ham keng qo'llanilmoqda.

Bugungi kunda axborot texnologiyalarining roli zamonaviy ta'limni raqamlashtirish juda muhim: Asosiy imkoniyatlar: tezkor feedback (aloqa); vizual materiallar; masofaviy ta'lim; cheksiz resurslardan foydalanish; til muhitiga virtual kirish [7, b. 273].

Integratsiyalashgan yondashuv (CLIL – 4C modeli): Zamonaviy metodikada eng muhim yondashuv — bu integratsiyalashgan o'qitish. U 4 ta komponentdan iborat:

1. Communication – til kompetensiyasi

2. Content – fan mazmuni
3. Culture – madaniyatlararo aloqa
4. Cognition – tafakkur va fikrlash [10, b. 97]

Bu yondashuv: fanlararo bog‘liqlikni ta’minlaydi; kasbiy kompetensiyalarni rivojlantiradi [2, b. 121].

Tahlillar natijasida shuni ta’kidlash mumkinki, zamonaviy chet tillarini o‘qitish metodikasi murakkab, ko‘p qirrali hamda integrativ xarakterga ega bo‘lib, u turli pedagogik yondashuvlar, metodlar va texnologiyalarni o‘zida mujassamlashtiradi. Bugungi ta’lim tizimida faqat bitta metodga tayanish yetarli darajada samarali natija bermaydi, chunki til o‘rganish jarayoni ko‘p komponentli bo‘lib, unda lingvistik, psixologik, ijtimoiy va madaniy omillar o‘zaro uyg‘unlashgan holda namoyon bo‘ladi.

Shu sababli, o‘qitish jarayonida turli metodlarni — kommunikativ, muammoli, interaktiv, hamda an’anaviy yondashuvlarni o‘zaro integratsiya qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Aynan metodlar uyg‘unligi talabalarning nafaqat nazariy bilimlarini, balki amaliy nutqiy ko‘nikmalarini ham rivojlantirishga xizmat qiladi. Bunday yondashuv ta’limning amaliy yo‘naltirilganligini ta’minlab, talabalarni real kommunikativ vaziyatlarga tayyorlash imkonini beradi.

Bundan tashqari, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ta’lim jarayoniga keng joriy etilishi chet tillarini o‘qitish samaradorligini sezilarli darajada oshirmoqda. Raqamli platformalar, multimedia vositalari, virtual muloqot muhiti hamda interaktiv resurslar o‘quvchilarning motivatsiyasini kuchaytiradi, individual ta’lim trayektoriyasini shakllantirishga yordam beradi va bilimlarni mustaqil o‘zlashtirish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Kelajak istiqbollari nuqtai nazaridan qaralganda, chet tillarini o'qitish metodikasi yanada raqamlashtirilishi, moslashuvchan va shaxsga yo'naltirilgan tus olishi kutilmoqda. Individual yondashuv, adaptiv ta'lim tizimlari hamda sun'iy intellekt asosidagi texnologiyalar o'quv jarayonining ajralmas qismiga aylanishi ehtimoldan xoli emas. Natijada, ta'lim jarayoni yanada samarali, interaktiv va talabning ehtiyojlariga moslashgan shaklga ega bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Исмаилова Р., Кулижанов У., Хабибрахманова Д. Современные подходы в преподавании английского языка // Scientific progress. – 2022. – № 1. – С. 309–312.

2. Красникова О. Н. Интегрированные уроки иностранного языка // ART LOGOS. – 2021. – № 3 (16). – С. 114–127.

3. Методика обучения иностранным языкам: учебное пособие для студентов Института математики и механики им. Н. И. Лобачевского по направлению «Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)». – Казань: КФУ, 2016. – 189 с.

4. Оскольская И. А. Современные методики преподавания иностранного языка в вузе: комплексный подход в обучении // Современное педагогическое образование. – 2020. – № 6. – С. 22–28.

5. Рахимова А. Э., Шемшуренко О. В., Герасимова Е. С., Мухаметзянова Э. Р. Особенности методики преподавания иностранных языков в высшей школе // МНКО. – 2022. – № 3 (94). – С. 62–65.

6. Рыбакова И. А. Проблемы методики преподавания иностранных языков в высшей школе // Современное педагогическое образование. – 2020. – № 5. – С. 46–53.

7. Стуколова Е. А. Интерактивные инструменты обучения методике преподавания иностранного языка // АНИ: педагогика и психология. – 2020. – № 1 (30). – С. 272–276.
8. Ташпулатова Б. Н., Эшбоев Ж. И. Инновационные подходы в методике преподавания иностранных языков // European science. – 2020. – № 4 (53). – С. 37–39.
9. Chirigescu I. M., Păunescu F. A. Innovative Methods and Techniques of Languages Teaching and Learning // International Journal of Arts & Sciences. – 2017. – Vol. 10, No. 1. – Pp. 375–382.
10. Coyle D. CLIL – a pedagogical approach // Encyclopedia of Language and Education. – 2nd ed. – Springer, 2008. – Pp. 97–111.
11. Vanyagina M. Mnemonics techniques for teaching English lexis // Pedagogy and Psychology of Education. – 2019. – Pp. 71–85.